

Östersjöuppropet

Mål: Sveriges fiske av sill/strömning ska begränsas till att endast omfatta det som går till direkt humankonsumtion, och fångsten ska landas och beredas i Sverige.

Östersjön är ett unikt och känsligt innanhav med en begränsad biologisk mångfald. Den har varit utsatt för utsläpp av en mängd föroreningar som påverkat Östersjöns hälsa negativt under lång tid. Det görs fantastiskt mycket i Östersjöns tillrinningsområden för att förbättra dess vattenkvalitet, säkra ett dricksvatten av god kvalitet och inte minst för att bidra till en stärkt biologisk status i vattendragen. Samtidigt saknas mer kraftfulla åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten och biologisk status i själva Östersjön. Den biologiska mångfalden har utarmats kraftigt och i avsaknad av ett hållbart fiske är situationen för sill/strömning idag kritisk. För några år sedan kollapsade det västra torskbeståndet i Östersjön på grund av överfiskning trots experternas upprepade varningar och råd att i god tid minska torskfisket. Nu är vi mycket nära samma situation för sillen/strömningen.

Sillen/strömningen är en mycket viktig komponent i Östersjöns ekosystem såväl för att hålla mängden arter längre ned i näringsväven på vettiga nivåer samt för att själv vara den viktigaste födan för bland annat torsk, lax, tumlare, många sjöfåglar samt säl (människan inte att förglömma).

Internationella havsforskningsrådet (ICES) har under de senaste åren ofta påpekat att minskade fiskekvoter för sill/strömning i Östersjön behövs för att klara förvaltningsplanen. För 2024 bedömde ICES att ett fiskestopp på riktat fiske efter sill/strömning behövs för att klara kraven i förvaltningsplanen för Östersjön utanför Rigabukten då bestånden är på så låga nivåer att man riskerar en kollaps. EU kommissionen la också fram detta förslag till EU:s Landsbygds- och Fiskeministrar som dock beslutade om ett fortsatt fiske med en kvot på drygt 95 000 ton sill/strömning i Östersjön och Bottniska viken där Sveriges andel är cirka 23 000 ton. ICES senaste bedömning om ett ökat uttag av sill i Centrala Östersjön är, som under alla tidigare års bedömningar, baserat på data med mycket stor osäkerhet. Något som också ICES själv ger klart uttryck för. När osäkerheten är så stor måste de nya kvoterna basera sig på försiktighetsprincipen så att sillbeståndet i Östersjön kan återhämta sig och öka till en livskraftig nivå. Stockholms Universitets Östersjöcentrum föreslår till exempel att fångstkvoterna för sill/strömning bör ligga 50% under ICES beräknade maximala uttag för att inte riskera överfiske.

När man tittar på hur Sveriges sill/strömmingsfiske fördelar sig ser vi att cirka 5-10 % av fiskeuttaget kommer att gå till humankonsumtion i år. Cirka 90-95 % går till djurfoderindustrin mestadels utomlands, fångade av några få av de största trålarna och med fångsten landad utomlands. Om man vill ha en levande kustbygd där en utkomst från fiske i Östersjön ska vara möjlig bidrar inte det nuvarande systemet i fisket till detta. Samtidigt befinner sig Sverige i det kanske osäkraste säkerhetsläget på över 50 år där mattillgången kan bli utsatt när transportkedjor bryts och den inhemska självförsörjningen är otillräcklig. I det sammanhanget är det viktigt att ha ett hållbart fiske och en nationellt förankrad fiskberedningsindustri i Sverige

Med det här uppropet vill vi därför att:

Sveriges fiske av sill/strömning ska begränsas till det som går till direkt humankonsumtion, och fångsten ska landas och beredas i Sverige.

- Fisket minskas till mindre än 6.000 ton sill/strömning vilket är ett stort steg till ett mera hållbart fiske och bättre fiskeförvaltning närmare ICES rekommendationer.

- Fler kustnära och småskaliga fiskare skapar lokalt hållbara livsmedel, främjar nuvarande värdekedjor och återuppbygger värdekedjor som försvunnit eller försvagats.
- Det säkrar och utvecklar småskalig och mellanskalig fiskberedningsindustri i Sverige, och skapar arbetstillfällen i kustnära områden. Vi kan behålla surströmming, böckling, sillmackor och alla andra varianter på vårt matbord.
- Det gör Sverige mer självförsörjande och tryggare i ett allt osäkrare omvärldsläge.

Vi som undertecknat detta upprop kommer att söka stöd bland berörda kommuner längs kusten av Östersjön och Bottniska viken. Tillsammans kommer vi att uppvakta och kräva att regering och ansvarigt statsråd tar sitt ansvar och ser till att de följer EUs tydliga direktiv och baserar sin ståndpunkt när det gäller sillkvoter på försiktighetsprincipen. Sillens/strömmingens existens i Östersjön får inte hotas. Vi vill också att regeringen utnyttjar den här möjligheten där Sverige investerar i småskalig/mellanskalig fiskberedningsindustri på flera ställen längsmed Östersjökusten och på det sättet skapar nya arbetstillfällen, en levande kustbygd och gör Sverige mer självförsörjande i det osäkrare omvärldsläget vi lever i idag. Samtidigt uppnår vi ett hållbart sill/strömmingsfiske och ett robustare och friskare Östersjön.

Det finns många olika alternativ att reducera fisket av sill och strömming och vi lägger oss inte i hur man lyckas reducera fisket till enbart human konsumtion. Det är upp till experter och politiker att bedöma hur man bäst kan göra det. Huvudsaken är att det blir gjort och att det sätter igång raskt. Om bara det finns en politisk vilja så skapar vi liv i en starkt överutnyttjad Östersjö, vi skapar liv i en döende svensk fiskeindustri och vi skapar nytt liv i kustsamhällen längs Östersjökusten.